

*“Την Άνοιξη αν δεν τη βρεις,
τη φτιάχνεις”.*

Οδυσσέας Ελύτης

Συγκρότηση υλικού με θέμα την Άνοιξη,
Καλλιόπη Κύρδη

Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων
Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας

Η Άνοιξη, Σάντρο Μποτιτσέλι (1482)

Εαρινή Συμφωνία, Ν. Γύζης

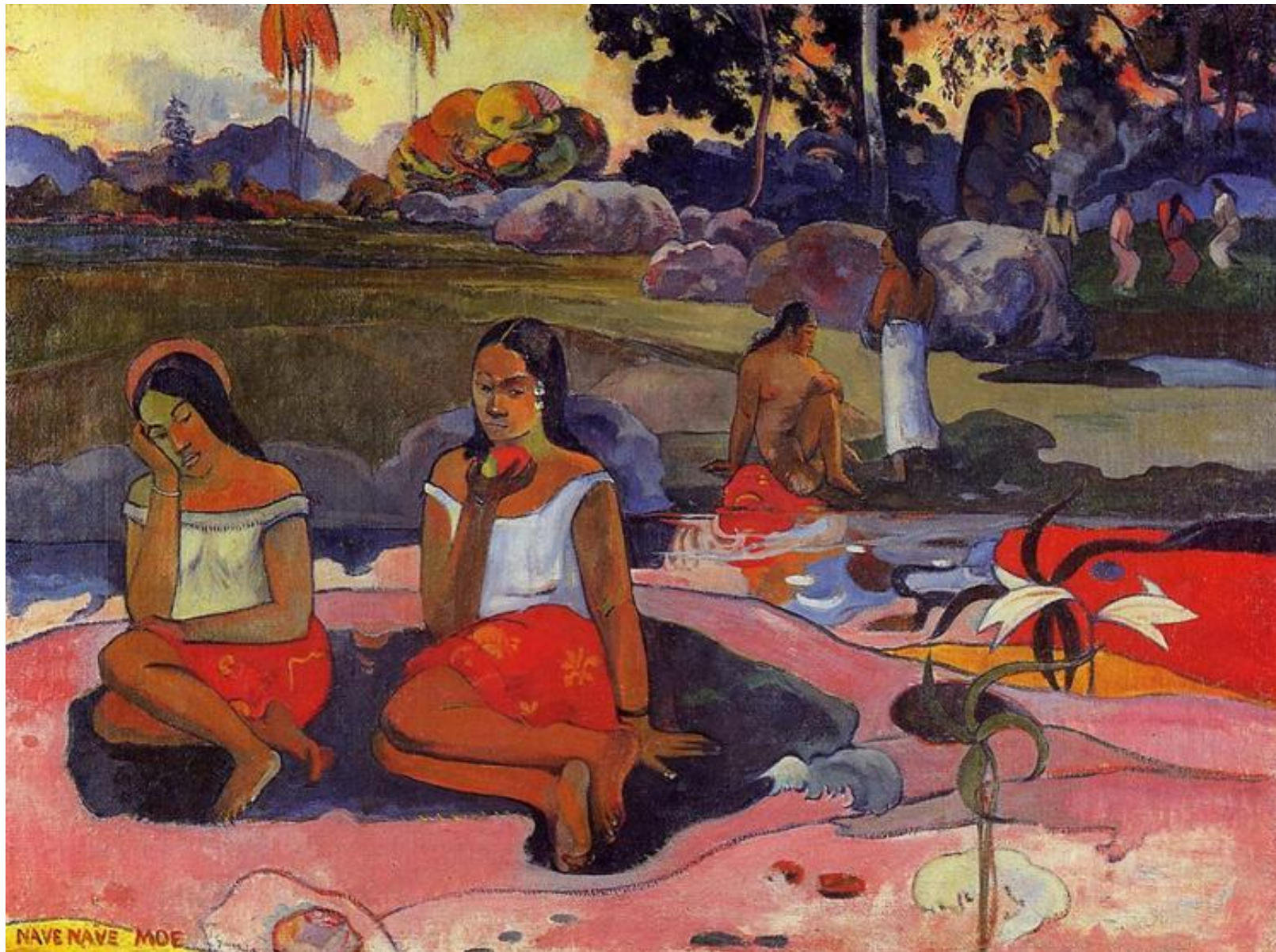
Απρίλη, Απρίλη δροσερέ
και Μάη με τα λουλούδια,
όλον τον κόσμο εγέμισες
λουλούδια και καλούδια.

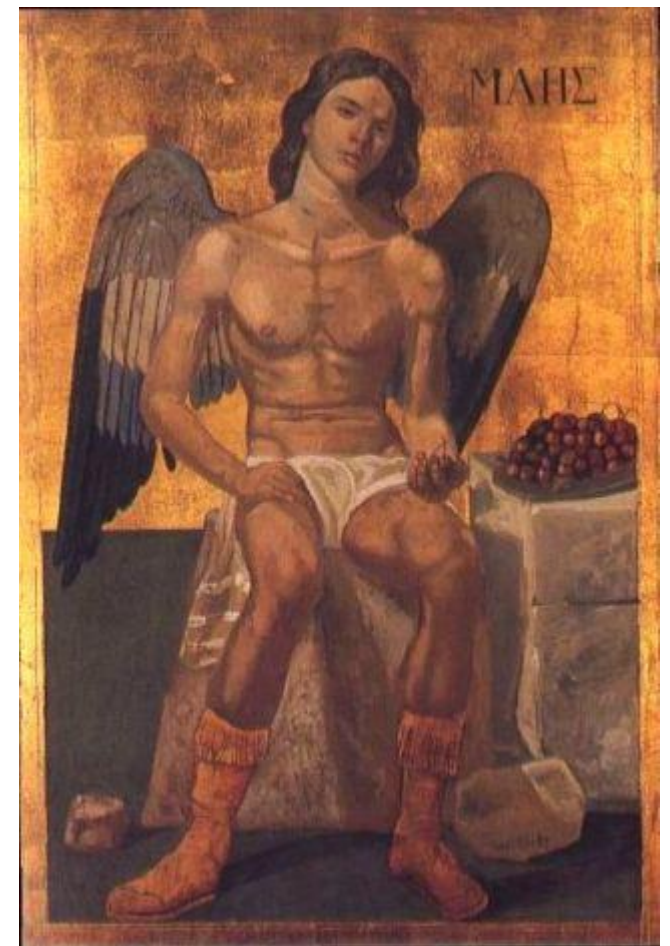
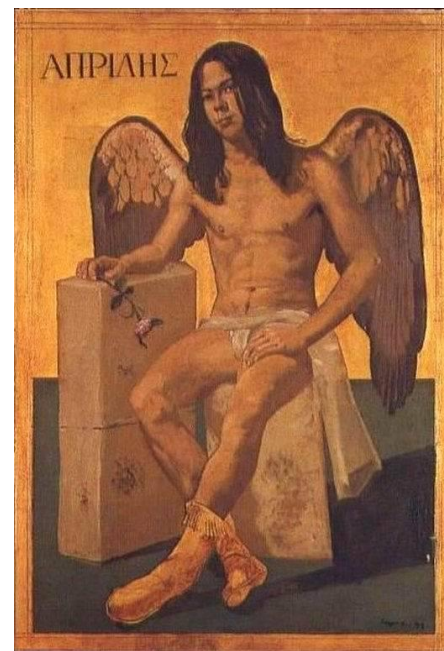
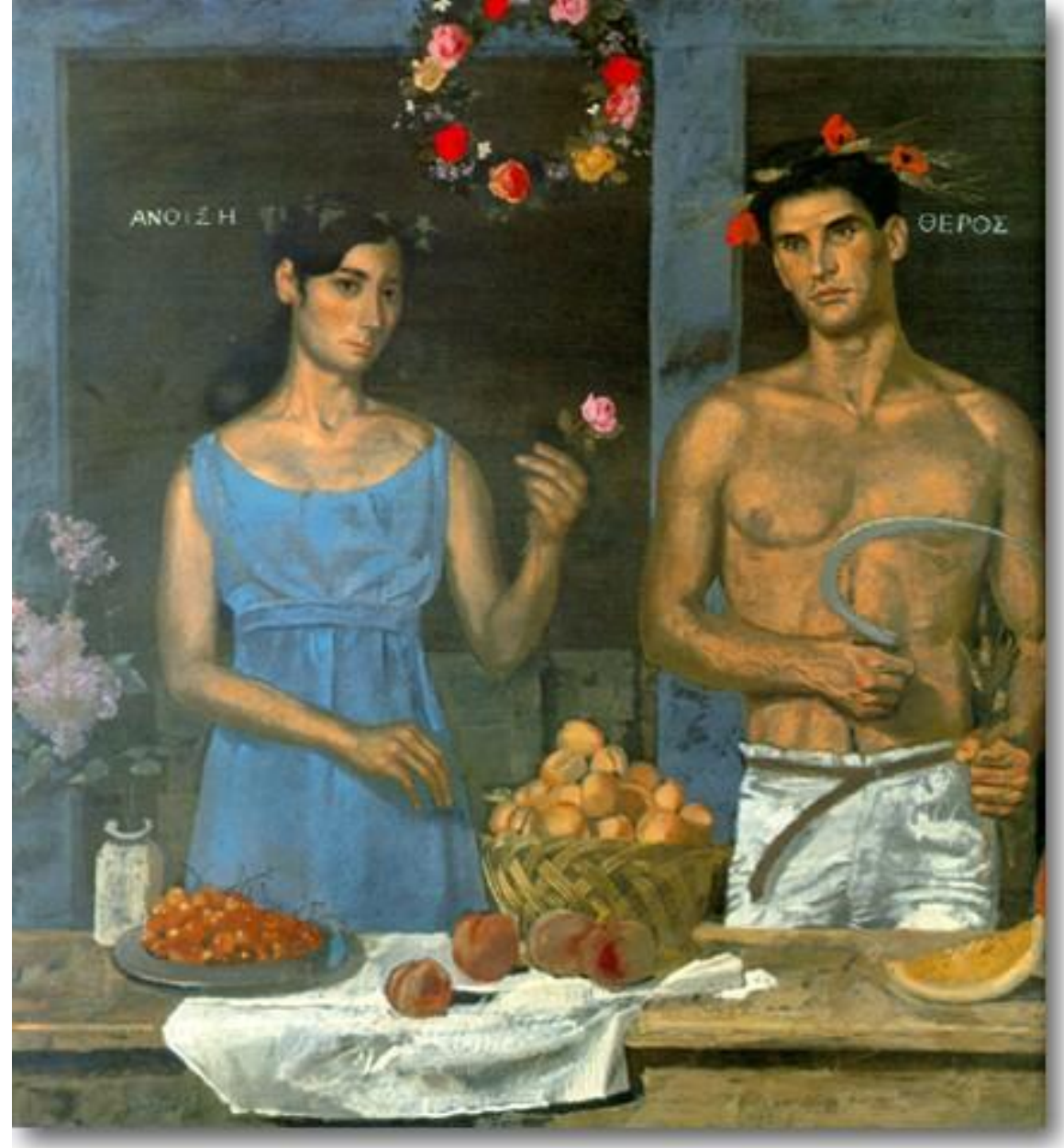
Δημοτικό τραγούδι

Άνοιξη, Γκιουζέπε Αρτσιμπόλντο

Ιερή Άνοιξη, Πολ Γκογκέν

Μάρτης, Απρίλης, Μάης.
Γιάννης Τσαρούχης

Οι Τέσσερις Εποχές (Λεπτομέρεια, Άνοιξη, Καλοκαίρι),
Τσαρούχης Γιάννης, 1968-69

Αγρός με παπαρούνες, Μάρσελ Σρέερ

Παπαρούνα κόκκινη
κι άλλη κατακόκκινη
δάνεισέ μου τ' άνθη σου
τ' ανθοκοκκινάδι σου.

Από Δημοτικό τραγούδι

.....
Οι παπαρούνες λυγερές
στον κάμπο σαν κοπέλες,
με πράσινα φορέματα
και κόκκινες ομπρέλες.

Γεώργιος Δροσίνης, *Σπίθες στη
στάχτη*

Άνοιξη στον Υμηττό,
Γιάννης Σταύρου

Καθαρώτατον ήλιο επρομηνούσε
Της αυγής το δροσάτο ύστερο αστέρι,
Σύγνεφο, καταχνιά, δεν απερνούσε
Τ' ουρανού σε κανένα από τα μέρη·
Και από 'κει κινημένο αργοφυσούσε
Τόσο γλυκό στο πρόσωπο τ' αέρι,
...

Διονύσιος Σολωμός

Έφτασ' η ώρα Άνοιξη
το λεν τα χελιδόνια
κι ο σκυθρωπός Χειμώνας
εκίνησε να φύγει·
του στέλνει κείνη λούλουδα,
αυτός της ρίχνει χιόνια,
και με τ' αθώο γέλιο της
τα δάκρυά του σμίγει.

Άνοιξη, Κώστας Καρυωτάκης

Ανθισμένη φουντουκιά, Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Η τοιχογραφία της άνοιξης,
Ακρωτήρι, Σαντορίνη, 16^{ος} αιώνας π.Χ.

Έρθε, ήρθε χελιδόνα
ήρθε και άλλη
μεληδόνα
κάθισε και λάλησε
και γλυκά κελάηδησε...

Από δημοτικό τραγούδι
(Χελιδόνισμα Θράκης)

Ανεβήκαμε στα φτερά των
χελιδονιών
για να κόψουμε λουλούδια
από τον ουρανό.

Γ. Ρίτσος

Χουάν Μιρό, Αγάπη χελιδονιών. 1934

Τα καλοτάξιδα πουλιά
χτίσαν το Μάρτη μια φωλιά
στο περιβόλι το παλιό
κι είχαν τον άνεμο σκολειό.

Μα με τ' Απρίλη τη χαρά
καινούργια βγάλανε φτερά
κι είδανε πέρα απ' το βουνό
του μισεμού τον ουρανό.

Δε μου φτάνει αυτός ο κήπος
δε μου φτάνει τούτη η γη
της καρδιάς μου ο κάθε χτύπος
είναι κι άλλη μια πηγή
που γυρεύει να βρει ακόμα
το καινούριο της το χώμα.

Νίκος Γκάτσος

Άνοιξη, Ρενέ Μαγκρίτ,
1965

Διστάζει
καθώς βγαίνει απ' το μπουμπούκι
το μελισσάκι.

Χαϊκού του Μασαόκα Σίκι

Έργα του Qi Baishi

Ανοιξιάτικο Μπουκέτο, Pierre-Auguste Renoir, 1866

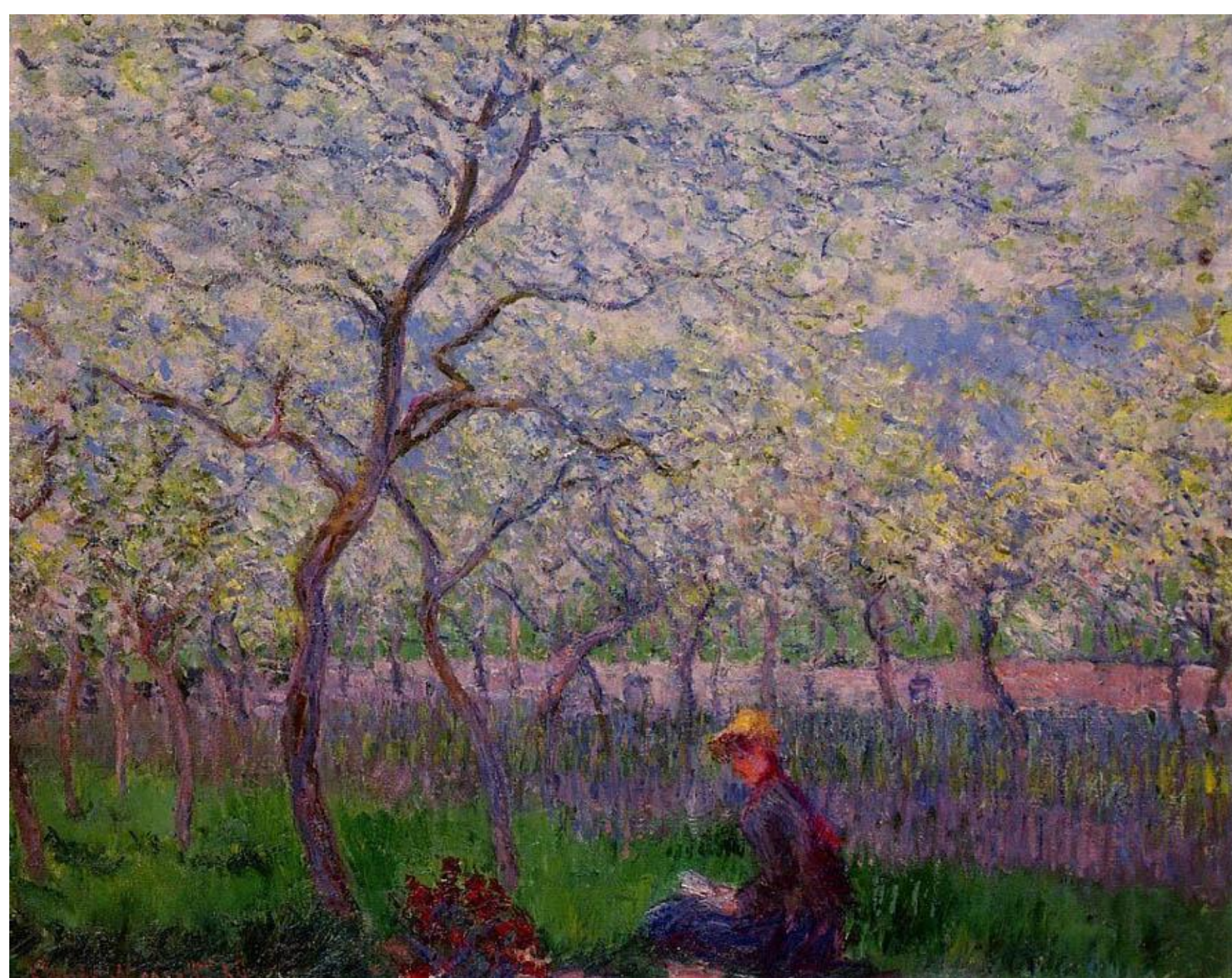
Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Ανάμεσα στην ισημερία
της άνοιξης
και την ισημερία
του φθινοπώρου
εδώ είναι τα τρεχάμενα νερά
εδώ είναι ο κήπος
εδώ βουίζουν οι μέλισσες
μες στα κλωνάρια
και κουδουνίζουνε
στ' αυτιά ενός βρέφους
και ο ήλιος να!
και τα πουλιά του
παραδείσου
ένας μεγάλος ήλιος
πιο μεγάλος απ' το φως.

Γιώργος Σεφέρης, «Πρωί»
(απόσπασμα)

Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Ένας δεντρόκηπος
την άνοιξη,
Κλοντ Μονέ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Αν με βλέπουν να στέκομαι
όρθιος, ακίνητος, μες
στα λουλούδια μου, όπως
αυτή τη στιγμή,
θα νόμιζαν πως τα διδάσκω. Ενώ
είμαι εγώ πού ακούω
κι αυτά που μιλούν.
Έχοντάς με στο μέσο
μου διδάσκουν το φως.

Νικηφόρος Βρεττάκος

Άνοιξη,
Πίτερ Μπρέγκελ
ο νεότερος, 17^{ος} αιώνας

Δεν έχω άλλα
λουλούδια να σου
φέρω,
όμως μια μέρα θα γίνω
ο μέγας κηπουρός.
Θα φυτεύω θα κλαδεύω
θα ποτίζω
θα 'χω το σπίτι μου
πάνω σ' ένα σύννεφο
θ' ανάβω τα όνειρά μου
με τον ήλιο.

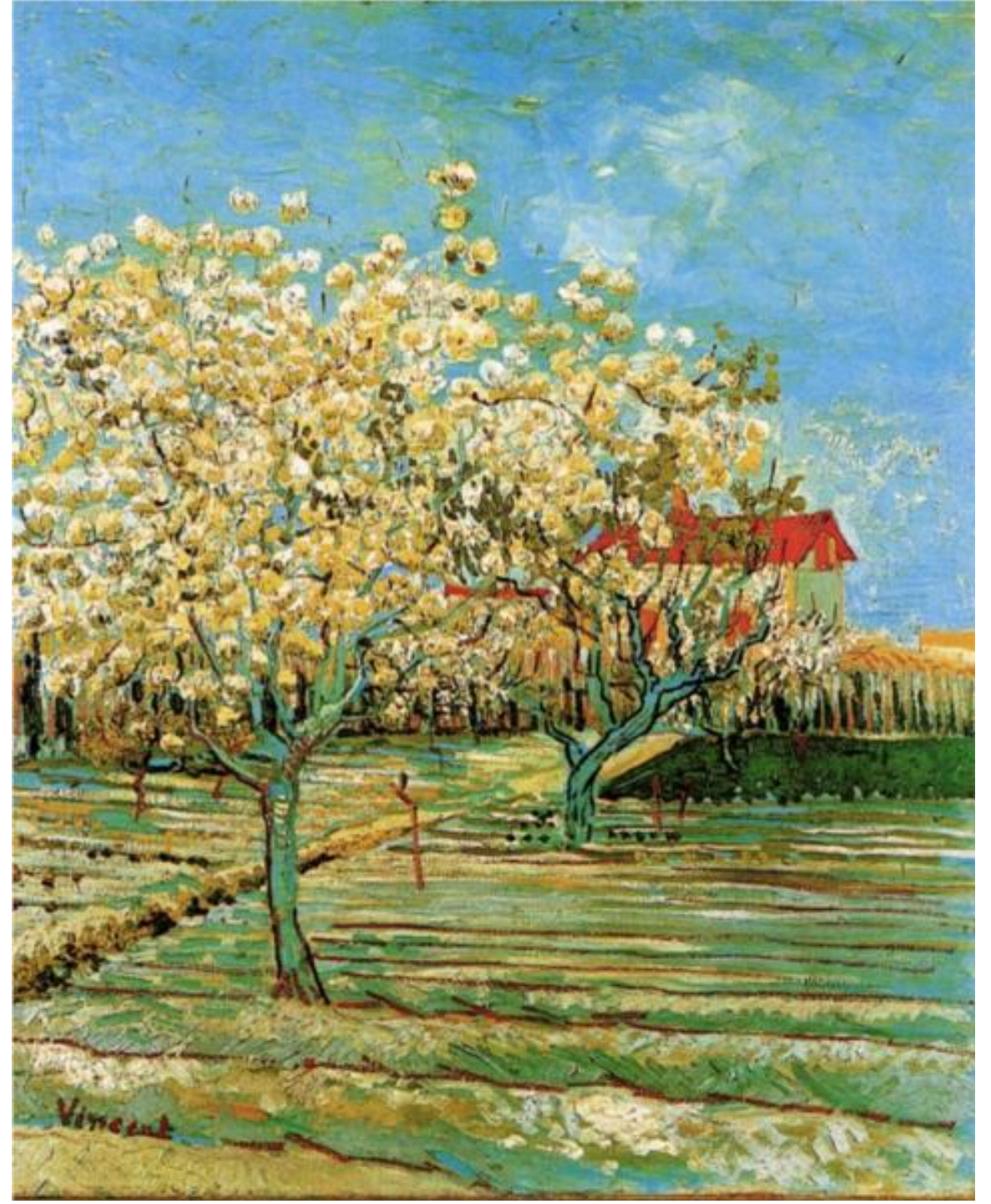
Μίλτος Σαχτούρης

Για δεσ περβόλι όμορφο,
για δεσ κατάκρυα βρύση
κι όσα δέντρα έστειλε ο Θεός
μέσα 'ναι φυτεμένα
κι όσα πουλιά πετούμενα μέσα
είναι φωλεμένα.

Μέσα σε εκείνα τα πουλιά
βρέθηκε ένα παγώνι
και χτίζει τη φωλίτσα του
σε μιας μηλιάς κλωνάρι.

Δημοτικό τραγούδι

Οπωρώνας, Βίνσεντ Βαν Γκογκ

Μονοπάτι στον κήπο,
Κλόντ Μονέ

[...] Θυμήσου ότι τον χειμώνα
κάτω από το πικρό χιόνι
ζει ο σπόρος
που με την αγάπη του ήλιου
γίνεται τριαντάφυλλο την άνοιξη.

Μπ. Μίντλερ, «Το τριαντάφυλλο»

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΛΟΥΛΟΥΔΙΟΥ

Είμαι μια ευγενική λέξη που ειπώθηκε
και επαναλαμβάνεται
με τη φωνή της φύσης.

Είμαι ένα αστέρι που έπεσε
από τη γαλάζια τέντα πάνω στο πράσινο χαλί.

[...] Ο Χειμώνας με φύλαξε στα σπλάχνα του
και η Άνοιξη με γέννησε
το Καλοκαίρι με ανάθρεψε στην αγκαλιά του
και κοιμήθηκα στο κρεβάτι του Φθινόπωρου.

[...] Οι πεδιάδες στολίζονται
με τα ωραία χρώματά μου
και ο αέρας αρωματίζεται με την ευωδιά μου.

[...] Για κρασί πίνω τη δροσοσταλίδα
κι αφουγκράζομαι τις φωνές των πουλιών
χορεύω με το ρυθμικό λίκνισμα του χορταριού.

Χαλίλ Γκιμπράν (αποσπάσματα)

Ο κήπος, Βασίλι Καντίνσκι. 1910

Μαζεύοντας
λουλούδια,
Ογκίστ Ρενουάρ

Συμεών Σαββίδης, 1910

Μπορείς να κόψεις όλα τα λουλούδια,
αλλά δεν μπορείς να εμποδίσεις την
Άνοιξη να 'ρθει.

Πάμπλο Νερούντα

Ένα λουλούδι εγύρεψα,
μονάχα ένα λουλούδι μ' ολόγλυκη ευωδιά.
Κι εγώ το αντάξιό του για σας θε νά 'λεγα τραγούδι
να σας ευφράνω την καρδιά.

Μυρτιώτισσα, Ένα λουλούδι (απόσπασμα)

Πάμπλο Πικάσο

Λουλούδια, Άντι Γουόρχολ

Είδα στη σκιά
Ένα μικρό λουλούδι
να φυτρώνει,
Λαμπερό σαν αστέρι
Σαν όμορφα μάτια.
Ήθελα να το κόψω
Μα μου είπε γλυκά:
Για να μαραθώ
Πρέπει να με κόψεις;

Γκαίτε (απόσπασμα)

Μανώλης Χάρος

Στον κήπο μού γελούσανε τα ρόδα, οι μενεξέδες,
κάτου από πέπλους μού έστελναν δροσοχαιρετισμούς.
Και πέρασα. Οι αμύριστοι στοχαστικοί πανσέδες
με κοίταζαν, ασάλευτοι. Και στάθηκα σ' αυτούς.

Κωστής Παλαμάς

Άνοιξη, Πάμπλο Πικάσο

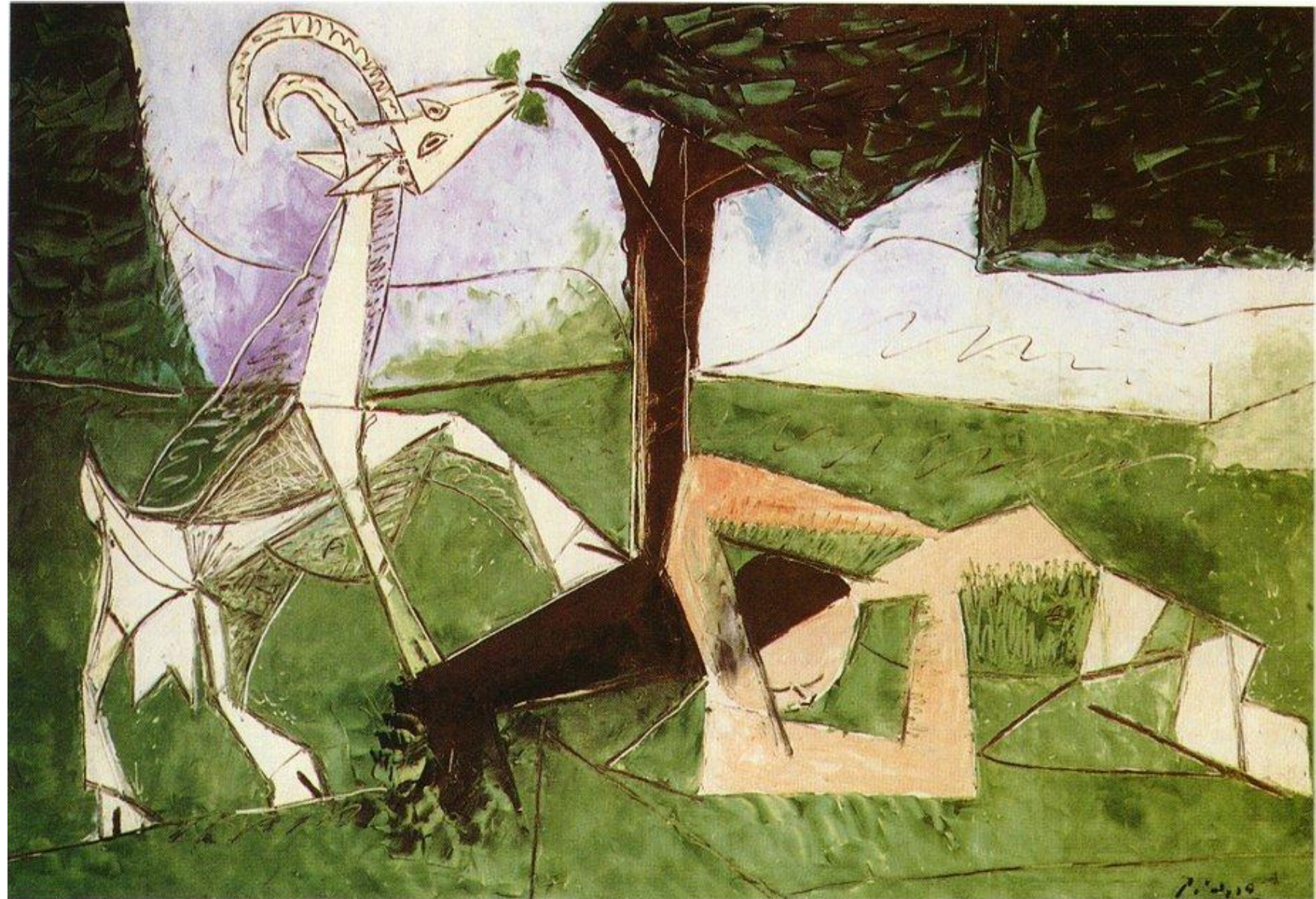
Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
που 'ναι πεταχτό,
κι έχει στο λαιμό στολίδια
κι ένα φυλαχτό.

[...]

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
που 'ναι τόσο δα,
και στο πράσινο χορτάρι
θέλει να πηδά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μα πολύ ζωηρό,
που 'μαθε τρελά παιχνίδια
και τρελό χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Μαρκ Σαγκάλ

Σήμερα μια μικρή κοπέλα,
με θαλασσιά κορδέλα στα μαλλιά,
Στάθηκε στην κορφή της λεύκας και κελαδάει.
Απ' το τραγούδι της πετούν μικρά πουλιά που γεμίζουν
τις αυλές και τις στέγες.

Τα πουλιά κάθονται στους ώμους των παιδιών.
Οι άνθρωποι μπλέκονται στα δίχτυα των αχτίνων και
τρεκλίζουν σαν πρωτόβγαλτα πουλιά.

Τα τριαντάφυλλα τρελάθηκαν
και κάνουν τούμπες μέσα στο νερό.

[...]

Κ' εμείς ξοπίσω τους, παιδιά, πουλιά,
λουλούδια και λιθάρια,
θα χορεύουμε στ' αλώνι του ήλιου τραγουδώντας τις
μέρες που δε χάνονται μες στο τραγούδι,
όταν οι μεγάλοι χορεύουν
μαζί με τα παιδιά τους τον ίδιο χορό της κάθε άνοιξης.

Γιάννης Ρίτσος, Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού

Συμβαίνει την Άνοιξη...

Η πρώτη μέρα του χρόνου για πολλούς λαούς δεν είναι η 1η Γενάρη. Πολλοί λαοί στον κόσμο πιστεύουν ότι η νέα χρονιά αρχίζει την άνοιξη. Γιατί τότε φυτρώνουν νέα φυτά από τους σπόρους, τα δέντρα βγάζουν φύλλα και λουλούδια, η φύση ξυπνά.

Έτσι και στα αρχαία χρόνια:

Η πιο παλιά αναφορά σε γιορτή για τον καινούριο χρόνο έρχεται από το 2000 π.Χ. περίπου, από την αρχαία Μεσοποταμία. Γιόρταζαν την πρωτοχρονιά την εαρινή ισημερία: Το σημερινό Μάρτιο, όταν μέρα και νύχτα έχουν ίσο χρόνο μέσα στο 24ωρο.

** Ανάγλυφο από τη Μεσοποταμία με το θεό του ήλιου.*

Ανάγλυφο από τη Μεσοποταμία, με τη μάχη ανάμεσα στον ταύρο, που συμβολίζει τη γη, και το λιοντάρι, που συμβολίζει τον ήλιο: η μάχη είναι ισότιμη, όπως φαίνεται στο ανάγλυφο, τη μέρα της ισημερίας, δηλαδή την πρωτοχρονιά .

Πριν δεις τη συνέχεια, βρες έναν παγκόσμιο χάρτη. Θα μπορέσεις έτσι να ανακαλύψεις τις χώρες με τις ανοιξιάτικες Πρωτοχρονιές. Σε αυτόν τον χάρτη με κόκκινο βέλος οι περιοχές που αναφέρονται στη συνέχεια.

Την 1η Απριλίου, οι απόγονοι των αρχαίων Ασσυρίων, που κατοικούν στα σύνορα της Συρίας, της Τουρκίας και του Ιράν, με παραδοσιακές στολές και χορούς, γιορτάζουν τη δική τους Πρωτοχρονιά.

Οι Ασσύριοι
σήμερα είναι
χριστιανοί,
γιορτάζουν όμως
σύμφωνα με το
αρχαίο περσικό
ημερολόγιο.

Γίνονται
ομαδικοί γάμοι,
γιατί η μέρα
θεωρείται
τυχερή.

Το Νοβρούζ (Nowrūz), η Ιρανική Πρωτοχρονιά, είναι η πρώτη μέρα της Άνοιξης, η εαρινή ισημερία, στις 21 Μαρτίου. Η λέξη στα περσικά σημαίνει *Νέα Μέρα*. Πολλοί λαοί γιορτάζουν αυτή τη μέρα την πρωτοχρονιά: οι Αφγανοί, οι Κούρδοι, λαοί της κεντρικής Ασίας αλλά και των Βαλκανίων.

Η κοπέλα κρατάει γλάστρα με στάρι που μόλις έχει φυτρώσει και συμβολίζει την αναγέννηση.

Στη **Ρωσία**, πριν αρχίσουν να ακολουθούν το σημερινό ημερολόγιο, γιόρταζαν την Πρωτοχρονιά το Μάρτιο. Εκείνη τη μέρα ήταν έθιμο όλα τα νιόπαντρα ζευγάρια να πηγαίνουν στα χωράφια, που ήταν ακόμα χιονισμένα: όπως ξεκίναγαν εκείνοι μια νέα ζωή, έτσι και η γη, που σε λίγο θα κάρπιζε.

Νεαρά αγόρια και κορίτσια περιφέρονταν στα χωριά κρατώντας πράσινα κλαδιά και λουλούδια και σε κάθε σπίτι έλεγαν τραγούδια, ενώ υπήρχε το συνήθειο να στολίζουν και να βάζουν αυγά, σύμβολα της νέας ζωής, έθιμο που αργότερα συνδέθηκε με το χριστιανικό Πάσχα.

Ο νέος χρόνος στο νησί **Μπαλί της Ινδονησίας** ξεκινά στη χάση του φεγγαριού, μετά την εαρινή ισημερία. Η πρωτοχρονιά δηλαδή είναι κινητή γιορτή, ανάμεσα στις 21 Μαρτίου και τα μέσα Απριλίου.

Προσφορές

Η Πρωτοχρονιά (Νιέπι) είναι ημέρα σιωπής. Οι άνθρωποι δε μιλούν και μένουν στα σπίτια τους, ώστε να βρει η φύση την ισορροπία της. Δεν επιτρέπεται η κυκλοφορία κανενός οχήματος.

Το σχέδιο έγινε στην είσοδο ενός καφενείου για να υποδείξει στους τουρίστες να σεβαστούν τη μέρα της Σιωπής.

Η Πρωτοχρονιά στην **Ταϊλάνδη** ονομάζεται Σονγκράν και γιορτάζεται ανάμεσα στις 13 και τις 15 Απριλίου, την πιο ζεστή εποχή για τη χώρα αυτή. Είναι το τέλος της περιόδου της ξηρασίας.

Αφήνουν στο νερό των ποταμών ή των λιμνών αναμμένα καντήλια για καλή τύχη. Πιστεύουν ότι έτσι διώχνουν τα προβλήματα μακριά.

Τη μέρα αυτή ρίχνουν νερό στα αγάλματα του Βούδα.
Συχνά στο νερό βάζουν και αρωματικά χόρτα.
Με το νερό που τρέχει, θέλουν να δείξουν ότι διώχνουν
μακριά από την νέα χρονιά κάθε τι κακό.

Την Πρωτοχρονιά, οι περισσότεροι
Ταϊλανδοί πηγαίνουν στα χωριά τους
για να συναντήσουν τους
ηλικιωμένους της οικογένειάς τους.
Τους ρίχνουν νερό στα χέρια,
δείχνοντας έτσι το σεβασμό τους.

Το νερό που ρίχνουν την Πρωτοχρονιά (τέλος της περιόδου της ξηρασίας) είναι το πιο εντυπωσιακό έθιμο: με μπετόνια, λάστιχα, νεροπίστολα, καταβρέχουν ο ένας τον άλλο.

Ακόμα και οι ελέφαντες συμμετέχουν.

